

Erfgoed Brussel

35

Lente 2021

U

urban.brussels

**GEORGES HOUTSTONT
EN DE ORNAMENTENKOORTS
VAN DE BELLE ÉPOQUE**

Epiloog — wat na Houtstont?

Na het overlijden van Georges Houtstont in 1912 erft zijn echtgenote alle eigendommen. Er is geen enkel spoor dat aangeeft of zijn bedrijf wordt overgenomen door een opvolger-ornamentist. Mogelijk werden delen van zijn inboedel – gipsen modellen, werktuigen – overgenomen door collega's ornamentisten. Atelierinboedels worden vaak geveild, maar in het geval van Houtstont bestaan daar helaas geen concrete aanwijzingen voor. De weduwe Houtstont schenkt in 1913 'modellen van sierbeeldhouwkunst, zijnde het kunstmaterieel van wijlen haren echtgenoot' aan de regering, met als doel dat die zouden gebruikt worden in het onderwijs van de grote academies, zo lezen we in het Staatsblad¹ (AFB.1).

AFB. 1
Label van de kaderfirma, gevestigd in het voormalig atelier Houtstont in de Veydtstraat (RKD Den Haag).

schilderijen, aan de Fonsnylaan. Arthur Dehoy zet het bedrijf na 1906 alleen verder. Zijn broer Charles (1872-1940) maakt naam als Brabants fauvist – hetgeen Arthur goede connecties oplevert met de kunstcène van zijn tijd². De naam van lijstenmaker Arthur Dehoy en zijn adres in de Veydtstraat duiken niet toevallig op aan de achterzijde van ingelijste schilderijen van een generatie kunstenaars die actief is in Brussel tijdens het interbellum.

1. Belgisch Staatsblad, 83e jg., nr. 138, 7 juni 1913, Officiële berichten, wettelijke bekendmakingen, Beheer van Schoone Kunsten. / Moniteur Belge, journal officiel, 83e année, n° 138, 7 juin 1913, avis officiels.

2. Van den Bossche 2018.

Ornament in renaissance stijl afkomstig uit het voormalig atelier van Houtstont (Fonds Houtstont ©Epitaaf vzw).

De weduwe Houtstont – geboren Thiaucourt – blijft wonen in de Charleroisesteenweg 66-68. Na haar dood in 1922 worden de gebouwen eigendom van de *Société Belge Immobilière*. Omstreeks 1924 wordt het complex afgebroken om plaats te ruimen voor een groot appartementsgebouw met achterliggende garages. Het nieuw opgerichte gebouw in Beaux-Artstijl aan de Charleroisesteenweg – heden nr. 70 – is het werk van het architectenbureau Ch. Lefevre, M. Julien & J. Duhayon Architectes - D.P.L.G. Paris. Samen met een ander gebouw van dezelfde architecten³ in de Blanchestraat, aan de hoek met de Veydtstraat, zijn dit unieke gebouwen in een voor Brussel uitzonderlijk Parijse vormentaal met een uiterst verzorgde ornamentele afwerking. De Franse connectie is dus tot na Houtstont's dood blijven doorwerken.

In 1930 wordt het voormalige atelier van Houtstont in de Veydtstraat 13 verbouwd tot appartementen in art-decostijl⁴. In 1929 werd reeds het aanpalende kleinere atelier van Houtstont (1878) afgebroken en vervangen door een opbrengstgebouw, eveneens in art-decostijl, naar de plannen van architect-landmeter F. Amore⁵. Lijstenmaker A. Dehoy blijft zeker tot 1969 actief in het gebouw in de Veydtstraat. Vanaf 1982 herbergt het pand het restaurant Amadeus, om ten slotte in 2013 volledig gerenoveerd te worden door het architectenbureau Corbisier, in opdracht van de Parijse kunstgaleriey Templon⁶. De kunstgaleriey wordt ingericht op het gelijkvloers, op de verdiepingen komen er appartementen en in het achterste deel van het gebouw worden er kunstenaarsateliers ondergebracht. Zo is de cirkel na ruim honderd jaar terug rond (AFB. 2).

AFB. 2
Huidige toestand van het voormalig atelier Houtstont, heden kunstgaleriey Templon. Foto Serge Brison (©bruno corbisier architecte, corbisier & associés srl).

3. <http://www.irisonument.be/nl/Sint-Gillis.Blanchestraat.35.html>

4. http://www.irisonument.be/fr/Saint-Gilles.Rue_Veydt.13.html

5. http://www.irisonument.be/fr/Saint-Gilles.Rue_Veydt.11.html

6. <http://www.corbisier.be/projects/veydt>

Hoofredactie

Stéphane Demeter

Redactiecomité

Okke Bogaerts, Stéphane Demeter, Paula Dumont, Griet Meyfroots, Valérie Orban en Cecilia Paredes

Redactiesecretariaat

Paula Dumont, Cecilia Paredes

Coördinatie dossier

Paula Dumont, Griet Meyfroots

Coördinatie iconografie

Paula Dumont, Griet Meyfroots

Auteurs/redactionele medewerking

Linda Van Santvoort

Nalezing

Koenraad Raeymaekers en de leden van het redactiecomité

Vertaling

Linguanet

Eindredactie Nederlands

Okke Bogaerts, Paula Dumont

Eindredactie Frans

Cecilia Paredes, Stéphane Demeter

Vormgeving en ontwerper van de maquette

Polygraph'

Druk

db Group.be

Verspreiding en abonnementenbeheer

Cindy De Brandt, Brigitte Vander Bruggen
bpeb@urban.brussels

Bedankingen

Lode De Clercq, mevr. Deconinck, voorzitter van het Hof van Cassatie, Davy Depelchin, Xavier Duquenne (†), Jules Huysmans, Christophe Loir, Daniel Menchior, Griet Meyfroots, Laura Porcu, Frederik Tinck, Tom Verhofstadt, Bénédicte Verschaeren, Pierre-Yves Villette

Verantwoordelijke uitgever

Bety Waknine, Directeur-generaal, urban.brussels (Gewestelijke Overheidsdienst Brussel Stedenbouw en Erfgoed) Kunstberg 10-13, Brussel

De artikelen zijn gepubliceerd onder de verantwoordelijkheid van de auteurs. Alle rechten voor het reproduceren, vertalen of herwerken zijn voorbehouden.

Contact

urban.brussels
Directie Kennis en Communicatie
Kunstberg 10-13, 1000 Brussel
www.urban.brussels
bpeb@urban.brussels

Herkomst van de foto's

Mochten er ondanks onze inspanningen om alle reproductierechten te betalen toch nog gerechtigden zijn die niet gecontacteerd werden, dan worden zij verzocht zich kenbaar te maken bij de Directie Cultureel Erfgoed van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Erfgoed Brussel reeds verschenen

001 - November 2011
Terug naar school

002 - Juni 2012
De Hallepoort

003-004 - September 2012
De kunst van het bouwen

005 - December 2012
Hôtel Dewez

Extra nummer 2013
Het erfgoed schrijft onze geschiedenis

006-007 - September 2013
Brussel, m'as-tu vu?

008 - November 2013
Industriële architectuur

009 - December 2013
Parken en tuinen

010 - April 2014
Jean-Baptiste Dewin

011-012 - September 2014
Geschiedenis en herinnering

013 - December 2014
Cultusgebouwen

014 - April 2015
Zoniënwoud

015-016 - September 2015
Ateliers, fabrieken en kantoren

017 - December 2015
Stadsarcheologie

018 - April 2016
De Gemeentehuizen

019-020 - September 2016
Stijlen gerecycleerd

021 - December 2016
Victor Besme

022 - April 2017
Art nouveau

023-024 - September 2017
Natuur in de stad

025 - December 2017
Conservatie op de steigers

026-027 - April 2018
Kunstenaarsateliers

028 - September 2018
Het Erfgoed, dat zijn wij!

Extra nummer - 2018
De restauratie van een uitzonderlijk decor

029 - December 2018
Historische Interieurs

030 - April 2019
Beton

031 - September 2019
Een plaats voor kunst

032 - December 2019
De straat anders bekeken

033 - Lente 2020
Lucht, warmte, licht

034 - Lente 2021
Kleuren en texturen

Alle artikels kunnen
geraadpleegd worden op
www.erfgoed.brussels

Lijst met afkortingen

AKG – Archief Kasteel van Gaasbeek
AKP – Archief Koninklijk Paleis
ARA – Algemeen Rijksarchief (Brussel)
GASG- Gemeentearchief Sint-Gillis
CIDEP Centre d'information, de documentation et d'étude du patrimoine
CIVA – Centre international pour la ville, l'architecture et le paysage
KBR Koninklijke Bibliotheek
KIK-IRPA – Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium / Institut royal du Patrimoine artistique
KMKG – Museum Kunst & Geschiedenis
KMSKA - Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van Antwerpen
KMSKB – Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België
NBB – Nationale Bank van België
SAB – Stadsarchief Brussel

ISSN

2034-5771

Wettelijk Depot

D/2021/6860/009

Cette revue paraît également en Français sous le titre « Bruxelles Patrimoines ».

urban.brussels zet resoluut in op de kennismaatschappij en wil met zijn publiek een moment van introspectie en expertise delen over de stedelijke thema's van vandaag. De pagina's van *Erfgoed Brussel* bieden het stedelijk erfgoed in al zijn diversiteit een forum voor open en pluralistische reflectie. Dit nummer is volledig gewijd aan een monografie over de beeldhouwer-ornamentist Georges Houtstont. Deze 'nobele onbekende' werkte in de luwte samen met de grote namen uit de Belgische architectuur van zijn tijd aan een indrukwekkend aantal openbare gebouwen en monumenten en had zo een belangrijk aandeel in de transformatie van Brussel, op het einde van de 19de eeuw.

Bety Waknine,
Directeur-generaal

U

15 €

ISBN 978-2-87584-198-8